

รูปแบบการสอนนาฏศิลป์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

A Proposed Model of the Organization of Dramatic Learning Course in the
Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 for Grade 4 to 6 Students
under the Chanthaburi Educational Service Area Office 1

วิวัฒน์ เพชรศรี¹

Wiwat Petsri¹

(วันที่รับบทความ 25 พฤศจิกายน 2562, วันที่รับแก้ไขบทความ 10 พฤษภาคม 2563, วันที่ตอบรับบทความ 20 พฤษภาคม 2563)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ ด้านการจัด
การเรียนรู้ตามสาระนาฏศิลป์ และด้านการวัดและประเมินผลนาฏศิลป์ ของครูสอนวิชานาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4-6 2) เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนสาระนาฏศิลป์ของครูสอน และ 3) เพื่อนำเสนอ
รูปแบบการสอนนาฏศิลป์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4-6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ครูผู้สอนสาระ
นาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน
16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 4.22 ส่วนสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล พบว่า การสร้างเครื่องมือ และการวัดไม่ครอบคลุม
ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย
2. เนื้อหาการเรียนรู้นาฏศิลป์ที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้ ครูต้องการอบรมเพิ่มเติม อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 โดยสิ่งที่ต้องการอบรมเพิ่มเติมคือ การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ การสอนโครงงานทางนาฏศิลป์
และการสอนนาฏศิลป์ด้วยเกม
3. รูปแบบการสอนของครูผู้สอนที่ดีที่สุดคือ การสอนโดยการสาธิต รองลงมาคือ รูปแบบการสอนแบบ 4S
แบบ CIPPA และแบบ Co 5 steps ตามลำดับ

คำสำคัญ รูปแบบการสอน, นาฏศิลป์, หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี

41 หมู่ที่ 5 ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี 22000 E-mail: pet_712@hotmail.com

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the conditions and problems of dance arts learning management in the areas of dance arts learning management and measurement and evaluation of the dance arts teachers for the 4th-6th grade classroom, 2) to study the dance arts teachers' needs for the dance arts teaching and learning development, and 3) to propose the dance arts models according to Basic Educational Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008) for grade 4th-6th students under Chanthaburi Educational Service Area Office 1. The sample used in this research was 16 dance arts teachers for the 4th-6th grade classroom under Chanthaburi Educational Service Area Office 1. The research instruments consisted of a questionnaire and an interview. Statistics included mean and standard deviation.

The research findings were as follows:

1. The dance arts teachers' learning management conditions were at the high level with the mean of 4.22. The problems related to the measurement and evaluation showed that the tool creation and the measurement were not coverage in cognitive domain, psychomotor domain and affective domain.

2. The dance arts teachers' need for additional training on the dance arts contents which were problems for learning management was at the high level with the mean of 3.74, by which the dance arts teachers needed to be trained on creative dance arts performance, dance arts project based teaching and dance arts game based teaching.

3. The best dance arts teaching model was the demonstration model, next was 4S teaching model, CIPPA teaching model and Co 5 steps model respectively.

Keywords teaching model, dance arts, basic curriculum

บทนำ

นาฏศิลป์และดนตรีเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงออกถึงศิลปะและเอกลักษณ์ของชาติ มีความสำคัญในวิถีชีวิตของคนไทย ในปัจจุบันการเรียนการสอนทางนาฏศิลป์ ยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนใช้วิธีการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางใช้วิธีการถ่ายทอดที่จำเจทำให้ผู้เรียนเคยชินต่อการทำตาม เชื้อฟัง นิ่งนิ่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, น. 3-4) โดยเฉพาะการฝึกปฏิบัตินาฏศิลป์ตั้งแต่สมัยโบราณ ผู้ถ่ายทอดมีจุดหมายให้ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้จากครูอาจารย์แต่เพียงอย่างเดียว (พจน์มาลัย สมรรคบุตร, 2538, น. 44-45) ในการเรียนการสอนนาฏศิลป์เท่าที่ผ่านมาเน้นการเรียนจากครูเป็นสำคัญ ครูผู้สอนจะเป็นแม่แบบให้ผู้เรียนเลียนแบบ ด้วยมีความเชื่อว่า การสอนโดยครูเป็นแม่แบบจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องสวยงาม ผู้เรียนจึงต้องพยายามเลียนแบบครูให้ได้ทั้งหมด จึงไม่เอื้อต่อการเรียนรู้เชิงคิดสร้างสรรค์ เป็นเหตุให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน และไม่สนใจต่อการเรียน ผู้เรียนขาดการส่งเสริมทางด้านความคิดสร้างสรรค์และไม่ชอบวิชานาฏศิลป์ นอกจากนี้ การสอนโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติตามครูผู้สอนอย่างเคร่งครัดโดยไม่ให้

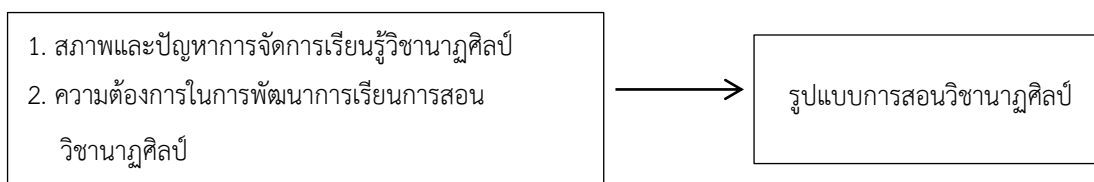
ผู้เรียนค้นพบความสามารถและศักยภาพของตนเอง ไม่ให้ชักถามหรือแสดงความคิดเห็น ขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติทางลบต่อการเรียนนาฏศิลป์ (ชนัย วรรณะลี, 2539, น. 2) ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า วิธีการสอนโดยครูทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ผู้เรียนทำหน้าที่เป็นผู้รับ และให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนน้อยมาก มุ่งเน้นแต่เนื้อหา โดยไม่สนใจพื้นฐานความรู้เดิมหรือความต้องการของผู้เรียนรวมทั้งไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ขาดความสุข ขาดจินตนาการในการเรียน มีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชานาฏศิลป์ ไม่สนใจการเรียนเพราะมองไม่เห็นประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน (บุษกร พรหมหล้าวรรณ, 2549, น. 2) ดังนั้นเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จตามแนวทาง ครูต้องปรับพฤติกรรมการสอน ผู้เรียนต้องเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียน จากเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน (สุวิทย์ มุลคำ และอรทัย มุลคำ, 2544, น. 139) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงออกทั้งในการปฏิบัติและการแสดงความคิดเห็นรวมทั้งการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองได้เต็มตามศักยภาพและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้อาเซียนาฏศิลป์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ด้านการจัดการเรียนรู้อาเซียนาฏศิลป์และด้านการวัดและประเมินผลนาฏศิลป์ของครูสอนวิชานาฏศิลป์ และศึกษาสาระนาฏศิลป์ที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้อาเซียนาฏศิลป์ และสาระนาฏศิลป์ที่ครูต้องการอบรมเพิ่มเติมรวมทั้งการนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้อาเซียนาฏศิลป์เพื่อให้ครูผู้สอนสาระนาฏศิลป์ได้เห็นแนวทางและรูปแบบการสอนนาฏศิลป์แบบใหม่ที่เน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้อาเซียนาฏศิลป์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ด้านการจัดการเรียนรู้อาเซียนาฏศิลป์ และด้านการวัดและประเมินผลนาฏศิลป์ ของครูสอนวิชานาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอนสาระนาฏศิลป์ของครูสอนวิชานาฏศิลป์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการสอนนาฏศิลป์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนสาระนาฏศิลป์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4–6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 105 คน แบ่งเป็น 1) โรงเรียนสังกัดกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน จำนวน 17 โรงเรียน จำนวน 17 คน และ 2) โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 86 โรงเรียน จำนวน 88 คน (กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1)

1.2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.2.1 ตัวอย่างที่ใช้ในการให้ข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครูสอนนาฏศิลป์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4–6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 16 คน ได้มาโดยการเลือกตัวอย่างตามแนวคิดของ Van Dalan (1979) โดยใช้ตัวอย่างร้อยละ 15 ของประชากรแต่ละสังกัด ได้ตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 16 โรงเรียน จำนวน 16 คน และคัดเลือกตัวอย่างจากทั้ง 16 โรงเรียน แบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามสังกัดได้ดังนี้ สังกัดกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน จำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 3 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 13 โรงเรียน จำนวน 13 คน

1.2.2 ตัวอย่างที่ใช้ในการให้ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำแนกตามสังกัดโรงเรียนได้ดังนี้ สังกัดกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน จำนวน 1 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 9 คน

2. เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือ 2 ฉบับ คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

2.1 แบบสอบถาม

2.1.1 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา หนังสือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4–6 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

2.1.2 สร้างแบบสอบถาม ประกอบด้วย 5 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ แยกเป็นด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล แบบสอบถามมีลักษณะแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 28 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาต่าง ๆ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 21 ข้อ และแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 4 เนื้อหาการเรียนรู้นาฏศิลป์ที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้ และเนื้อหาที่ครูต้องการอบรมเพิ่มเติม แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 22 ข้อ และแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 5 ความต้องการและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณ 5 ระดับ จำนวน 17 ข้อ และแบบปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ

2.1.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความครอบคลุมเนื้อหา และความบกพร่องในด้านการใช้ภาษา โดยได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

2.2 แบบสัมภาษณ์

2.2.1 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจาก เอกสาร ตำรา หนังสือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารานุกรมศิลป์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

2.2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็น แนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสาระ ทัศนศิลป์ จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด จำนวน 10 ข้อ

2.2.3 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความครอบคลุมเนื้อหา และความบกพร่องในด้านการใช้ภาษา โดยได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้ครูผู้สอนที่เป็นตัวอย่าง จำนวน 16 คน ทางไปรษณีย์ และ โทรศัพท์สอบถามครูผู้สอน กรณีไม่ได้รับกลับคืน

3.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ครูผู้สอน จำนวน 10 คน โดยการสัมภาษณ์แบบสนทนา กลุ่ม แล้วทำการบันทึกเทปและให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้เขียนตอบในแบบสัมภาษณ์ด้วยเพื่อยืนยันข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแต่ละช่วงระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, น. 183)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายความว่า	ปฏิบัติในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายความว่า	ปฏิบัติในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายความว่า	ปฏิบัติในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายความว่า	ปฏิบัติในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 0.00 – 1.49	หมายความว่า	ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ ในส่วนของคำถามที่ให้ตอบแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ และแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแต่ละช่วงระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, น. 183)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายความว่า	มีปัญหามากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายความว่า	มีปัญหา
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายความว่า	มีปัญหาปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ย 0.00 – 1.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เนื้อหาการเรียนรู้นาฏศิลป์ที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้ และเนื้อหาที่ครูต้องการอบรมเพิ่มเติม ในส่วนของคำถามที่ให้ตอบแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ และแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแต่ละช่วงระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, น. 183)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายความว่า	มีปัญหามากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายความว่า	มีปัญหา
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายความว่า	มีปัญหาปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ย 0.00 – 1.49	หมายความว่า	มีปัญหาน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 ความต้องการและข้อเสนอแนะอื่น ๆ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ

4.2 แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จำแนกตาราง และจัดลำดับความถี่

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการจัดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4–6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.22 เมื่อแยกประเด็นพบว่า การสอนสาระนาฏศิลป์ต้องบูรณาการทั้งการฟังเพลง การร้องเพลง การทำจังหวะ และการปฏิบัติท่าทางประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.85 รองลงมาคือ สอนสาระนาฏศิลป์โดยคำนึงถึงความต่อเนื่องสัมพันธ์กันจากบทเรียนง่ายไปสู่บทเรียนที่ยากขึ้น และครูผู้สอนทบทวนบทเรียนก่อนที่จะเริ่มสอนบทเรียนใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.54 และอันดับสุดท้ายคือการสอนสาระนาฏศิลป์โดยวิธีการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากกว่าการทำกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.77

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ครูผู้สอนใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลสาระนาฏศิลป์ ด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมและแบบประเมินทักษะปฏิบัติ ร้อยละ 81.25 รองลงมาคือ แบบทดสอบชนิดเลือกตอบและเขียนตอบ ร้อยละ 75 สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลสาระนาฏศิลป์นำมาจากสำนักพิมพ์ต่างๆ ร้อยละ 68.75 รองลงมาคือ สร้างขึ้นเองโดยให้ครอบคลุมด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย ร้อยละ 56.25 การวัดและประเมินผลสาระนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการเรียนว่าวัดได้ตรงตามจุดประสงค์และตัวชี้วัดรายชั้นปีหรือไม่ และเพื่อทราบพัฒนาการด้านนาฏศิลป์ของนักเรียน ร้อยละ 75 ระยะเวลาในการวัดและประเมินผลสาระนาฏศิลป์ใช้วัดและประเมินผลรวมปลายภาคเรียนหรือปลายปี ร้อยละ 100 และครูผู้สอนมีวิธีการวัดและประเมินผลด้านความรู้ ด้านทักษะปฏิบัติ และด้านเจตคติ ร้อยละ 100

2. ปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ แยกเป็นด้านการจัดการเรียนรู้และด้านการวัดและประเมินผลสาระนาฏศิลป์ ผลการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ตามสาระนาฏศิลป์อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 เมื่อแยกรายข้อพบว่า เนื้อหาสาระมีความซ้ำซ้อนกัน ซึ่งระดับชั้นประถมศึกษาและระดับชั้นมัธยมศึกษาต้องเรียน เช่น เรื่องนาฏยศัพท์ ภาษาท่ารำนฏศิลป์ รวบรวมมาตรฐาน เป็นต้น และเวลาที่กำหนดไม่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.00 ผลการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ พบว่า ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.22 รองลงมาคือ ด้านทักษะนาฏศิลป์อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.14 ส่วนด้านเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.75

3. เนื้อหาการเรียนรู้นาฏศิลป์ที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้ และเนื้อหาที่ครูต้องการอบรมเพิ่มเติม มีผลดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเนื้อหาการเรียนรู้นาฏศิลป์และด้านทักษะการเรียนรู้นาฏศิลป์ที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.42 พบว่าการเลือกและเขียนเค้าโครงเรื่องบทละครสั้น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.00 และด้านทักษะการเรียนรู้นาฏศิลป์ที่เป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้ ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.39 เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า การแสดงนาฏศิลป์ของประเทศอาเซียนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.77

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสาระนาฏศิลป์ที่ต้องการอบรมเพิ่มเติม พบว่าสิ่งที่ครูผู้สอนนาฏศิลป์ต้องการอบรมเพิ่มเติมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.74 และสิ่งที่ครูต้องการอบรมเพิ่มเติมคือ การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.23 รองลงมาคือ การสอนโครงงานทางนาฏศิลป์ และการสอนนาฏศิลป์ด้วยเกม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.08

4. ความคิดเห็น ความต้องการและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้

ผลจากการศึกษาความคิดเห็นในเรื่องระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ คือ 60 นาที/คาบ ส่วนความต้องการและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้คือสถานศึกษาควรมีห้องพิเศษสำหรับการเรียนนาฏศิลป์โดยเฉพาะ และรูปแบบการสอนที่ดีที่สุดคือการสอนโดยการสาธิต รองลงมาคือรูปแบบการสอนแบบ 4 S รูปแบบการสอนแบบ CIPPA รูปแบบการสอนแบบ Co 5 steps ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการสอนนาฏศิลป์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 อภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านการจัดการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.22 เมื่อแยกประเด็นพบว่า การสอนสาระนาฏศิลป์ต้องบูรณาการทั้งการฟังเพลง การร้องเพลง การทำจังหวะ และการปฏิบัติท่าทางประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.85 อันดับสุดท้ายคือการสอนสาระนาฏศิลป์โดยวิธีการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหามากกว่า การทำกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.77 ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าวทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนที่ตรงกับความต้องการของครูผู้สอนและตอบสนองการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษาของแผนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 และแผนการจัดการศึกษาแห่งชาติ (พุทธศักราช 2544-2559) ต้องการให้สถานศึกษามีส่วนร่วมใน

การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยโดยพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและนักเรียน โดยสำรวจความต้องการของผู้เรียน จัดหลักสูตรให้ผู้เรียนได้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุขมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาแห่งชาติ (พุทธศักราช 2544–2559) มุ่งให้คนไทยมีการศึกษาอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ มีความภูมิใจในความเป็นคนไทยบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นพลโลกที่มีคุณภาพ โดยคำนึงถึงการดูแลรักษาวัฒนธรรม ดังนั้นหากโรงเรียนเห็นความสำคัญของหลักสูตรเพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนหัวใจของการจัดการศึกษา เป็นตัวกำหนดแนวทางทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน

2. ครูผู้สอนต้องการพัฒนาตนเองในด้านการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ เพราะเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และนำผลงานการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์เข้าร่วมการแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ ครูผู้สอนจึงจำเป็นที่จะเรียนรู้แต่ในอดีตพบว่า กระบวนการสอนของครูจะไม่ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์และจะถือว่าผิดธรรมเนียมจารีตประเพณี จึงเห็นได้ว่าการที่ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ทางนาฏศิลป์นั้นมีความสำคัญที่จะเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพ

3. วิชานาฏศิลป์เป็นวิชาที่เน้นการจัดการเรียนการสอนในเชิงปฏิบัติ รูปแบบการสอนจะเป็นการถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอนในการปฏิบัติท่ารำที่ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทยที่เรียกว่าการสาธิต มีการใช้อวัยวะทุกส่วนของร่างกายเคลื่อนไหวให้มีความสัมพันธ์กันจนเกิดเป็นท่ารำที่สวยงาม ซึ่งการฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะการปฏิบัตินั้นครูผู้สอนจะต้องมีหลักการสอนที่พัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในระดับขั้นที่สูงขึ้น การพัฒนาทักษะปฏิบัติของผู้เรียนครูผู้สอนจะต้องมีแนวทางการสอนคือ 1) สอนจากง่ายไปยากให้มีความสอดคล้องกับพัฒนาการและความสามารถของผู้เรียนในแต่ละวัย กล่าวคือควรมีการตัดมีอดัดแขนทุกครั้งก่อนการเรียนเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีท่วงท่าลีลาที่อ่อนช้อยงดงามถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย ควรเริ่มสอนจากท่าพื้นฐานแล้วพัฒนาเป็นท่าที่ยากขึ้น เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติท่าดังกล่าวได้แล้วจึงพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนทักษะให้สูงขึ้น ควรถ่ายทอดท่ารำทีละขั้นตอนเนื่องจากการปฏิบัติท่ารำจะต้องใช้อวัยวะทุกส่วนของร่างกายเคลื่อนไหวให้สัมพันธ์กันดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ครูผู้สอนต้องสอนโดยแยกปฏิบัติท่ารำทีละส่วน สรุปได้ว่าหลักการสอนจากง่ายไปยากดังกล่าวจะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนและเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ 2) การสอนตามความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อเป็นการช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ โดยครูผู้สอนต้องสังเกตผู้เรียนเป็นรายบุคคลขณะปฏิบัติท่ารำ เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถในการปฏิบัติท่ารำอยู่ในระดับใด สามารถแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องท่ารำของผู้เรียนแต่ละคนที่เกิดทักษะการเรียนรู้ช้าได้ โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซ่อมเสริมนอกเวลา จึงเห็นได้ว่าการสอนตามความสามารถของแต่ละบุคคลมีความสำคัญที่จะช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียนให้สำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับเรณู โกศินานนท์ (2548, น. 12) กล่าวว่าหลักการและเทคนิคการสอนนาฏศิลป์ ครูผู้สอนต้องสอนตามความสามารถของบุคคล เช่น นักเรียนคนไหนรำได้เร็วก็จะสอนเร็ว แต่ถ้านักเรียนคนไหนรำได้ช้า ครูก็จะต่อท่ารำหรือสอนให้อย่างช้า ๆ 3) ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ทางนาฏศิลป์ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนต้องมีความรู้และทักษะกระบวนการที่สามารถถ่ายทอดให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาได้ ทั้งในเรื่องของการใช้ศัพท์ทางนาฏศิลป์ขณะปฏิบัติการสอน เนื่องจากวิชานาฏศิลป์เป็นวิชาเฉพาะที่มีศัพท์ในการปฏิบัติท่าทางโดยครูผู้สอนอาจใช้

ศัพท์ธรรมชาติหรือคำง่ายควบคู่ไปกับศัพท์ที่ถูกต้องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการปฏิบัติท่าทางได้มากขึ้น นอกจากการใช้ศัพท์ทางนาฏศิลป์แล้ว ต้องมีการบรรยายและอธิบายความหมายของการปฏิบัติท่ารำ รวมทั้งลักษณะในการปฏิบัติท่าทางตามหลักวิธีที่ถูกต้อง อีกทั้งครูผู้สอนต้องมีความแม่นยำในท่าลีลาต่าง ๆ ที่ถูกต้องตามหลักนาฏศิลป์ไทย ถ้ายทอดโดยการสาธิตให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่างและปฏิบัติตามจึงจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการปฏิบัติที่ดีที่สุด 4) เทคนิคการสอนที่พัฒนาความสามารถของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนไม่ว่าจะในรายวิชาใดครูผู้สอนที่เป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้จำเป็นต้องมีเทคนิคการสอนที่จะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความสามารถให้บรรลุผลตรงตามจุดประสงค์ และช่วยให้กิจกรรมการสอนมีประสิทธิภาพ ซึ่งการสอนนาฏศิลป์ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีเทคนิคการสอนเฉพาะ เช่น มีการจัดทำรำผู้เรียนขณะปฏิบัติให้ถูกต้องตามแบบแผน การบอกท่ารำล่วงหน้าทีละท่าแก่ผู้เรียน การให้สัญญาณในการปฏิบัติท่ารำเพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนท่ารำได้พร้อมเพรียงกัน เพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนเกิดความน่าสนใจมีคุณภาพ และช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง 5) การเรียนรู้นาฏศิลป์แบบบูรณาการเป็นการนำวิชาในกลุ่มสาระอื่นมาบูรณาการกับวิชานาฏศิลป์เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเกิดความน่าสนใจและเกิดความสมบูรณ์มากขึ้นเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการเรียนวิชานาฏศิลป์สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งถือได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการเป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนควรยึดถือเป็นหลักการสอนและนำไปปฏิบัติตาม ซึ่งสอดคล้องกับรจนา สุนทรานนท์ (2551, น. 46) กล่าวว่าผู้สอนควรใช้วิธีการสอนนาฏศิลป์ไทยให้สัมพันธ์กับวิชาสามัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสนำความรู้ในวิชาสามัญมาใช้กับวิชานาฏศิลป์และนำความรู้วิชานาฏศิลป์ไปใช้ประโยชน์ในการเรียนวิชาสามัญด้วย

ข้อเสนอแนะ

ควรทำการวิจัยเรื่องการศึกษาผลของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้แก่ รูปแบบการสาธิต, รูปแบบ 4 S, รูปแบบ CIPPA, รูปแบบ Co 5 steps สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เพื่อทดสอบคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของแต่ละรูปแบบ

บรรณานุกรม

- ชนัย วรณะลี. (2539). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อหน่วยการเรียนการสอนของนักศึกษาวิทยาลัยนาฏศิลป์* (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการอุดมศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- Wanlee, C. (1996). *A study of academic achievement and attitude towards teaching and learning units of the college of dramatic arts students* (Master of Education thesis, program in Higher Education). Srinakharinwirot University Prasarnmit, Bangkok. [in Thai].
- บุษกร พรหมหล้าวรรณ. (2549). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ 4 MAT* (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการอุดมศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.

- Phromlwan, B. (2006). *A study of academic achievement and attitudes towards learning the dance arts of grade 6 students which was taught by organizing 4 MAT teaching activities.* (Master of Education program in Higher Education). Srinakharinwirot University Prasarnmit, Bangkok. [in Thai].
- พจน์มัลย์ สมรรถบุตร. (2538). *แนวทางการคิดประดิษฐ์ท่ารำเซิ้ง*. อุตรธานี: ภาควิชานาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุตรธานี.
- Samakbut, P. (1995). *The concept of Seing dancing invention.* Udon Thani: Department of Dramatic Arts: Faculty of Humanities: Institution Rajabhat Udon Thani. [in Thai].
- รจนา สุนทรานนท์. (2551). *วิธีสอนและเทคนิคการสอนนาฏศิลป์ไทย*. ปทุมธานี: ศูนย์ปฏิบัติการพิมพ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- Suntharanont, R. (2008). *Teaching methods and Techniques in teaching thaidance.* Pathum Thani: University Printing Laboratory Rajamangala University of Technology Than Yaburi. [in Thai].
- เรณู โกศินานนท์. (2548). *นาฏศัพท์ภาษาทำนาฏศิลป์ไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- Kosinanon, R. (2005). *Traditional Thai dance technical terms (2nd ed.)*. Bangkok: Thai Watthana Panich. [in Thai].
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: ภาควิชา วัตถุประสงค์และการวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- Saiyot, L., & Saiyot, L. (1995). *Educational Research Techniques (4th ed.)*. Bangkok: Department of Assessment and Educational research, Faculty of Education, Srinakharinwirot University Prasarnmit. [in Thai].
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2544). *วิธีจัดการเรียนรู้: เพื่อพัฒนากระบวนการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- Munkham, S., & Munkham, O. (2001). *Learning Management Methodology to Develop Thinking Process (5th ed)*. Bangkok: Pabpim. [in Thai].
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้.
- Office of the National Education Commission. (2000). *Learning reform is the Child centered.* Bangkok: Learning Reform Subcommittee. [in Thai].